

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

24/4/2019

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Περί ρατσισμού...

Ρατσισμός είναι να θεωρούμε κάποια άλλη ομάδα ανθρώπων ως κατώτερη ή ακόμη και άξια περιφρόνησης, λόγω της φυλετικής ή εθνικής της **καταγωγής**. Αιτία του ρατσισμού είναι συνήθως ένα μείγμα υπεροψίας και φόβου. Δηλαδή, από τη μια πλευρά αισθανόμαστε ότι η δική μας φυλή είναι ανώτερη -πιο καλλιεργημένη, πιο έξυπνη, πιο πολιτισμένη κτλ.- ενώ από την άλλη αισθανόμαστε ότι η άλλη φυλή με κάποιο τρόπο μας απειλεί, είτε στρατιωτικά, είτε πολιτιστικά, είτε ακόμη και στο επίπεδο εξεύρεσης εργασίας. Το αποτέλεσμα, μέσα μας, είναι να βλέπουμε μια ολόκληρη ομάδα ανθρώπων με εχθρότητα και **προκατάληψη**.

Ο ρατσισμός ενέχει πάντοτε το στοιχείο της διαστρεβλωμένης όρασης. Στους μεν εαυτούς μας, βλέπουμε μόνο καλά, μόνο αρετές, μόνο μεγαλείο. Αν κατά σύμπτωση **προσέξουμε** κάποιο ελάττωμα, εύκολα το δικαιολογούμε. Στη δε αντίπαλη φυλή βλέπουμε μόνο πάθη, μόνο πονηρία, μόνο μικρότητα. Αν κατά σύμπτωση διαπιστώσουμε κάποια καλοσύνη, εύκολα την ανάγουμε στην υστεροβουλία.

Ο κάθε λαός βρίσκει τα δικά του προσχήματα, όταν θέλει να στραφεί προς το ρατσισμό. Η ναζιστική Γερμανία είχε προφασιστεί τη γενετική καθαρότητα. Η Αγγλία της αποικιοκρατίας προφασίστηκε την πολιτιστική ανωτερότητα. Εμείς εδώ στην Ελλάδα, όταν έχουμε κρούσματα ρατσισμού, συνήθως αναζητούμε πρόσχημα στην εθνική μας καταγωγή, στην ελληνικότητά μας και στην ένδοξη ιστορία μας.

Είναι **βέβαια** αλήθεια ότι οι αρχαίοι πρόγονοί μας συνεισέφεραν πολλά στον πανανθρώπινο πολιτισμό, ίσως και περισσότερα από οποιονδήποτε άλλο λαό της εποχής εκείνης. Το έκαναν *όμως* αυτό καλλιεργώντας τη **δημοκρατία** και το σεβασμό προς τον κάθε άνθρωπο, προς το ανθρώπινο πρόσωπο αυτό καθ' εαυτό. Αν τώρα εμείς -εν ονόματι των αρχαίων- περιφρονούμε κάποιους εκ των συνανθρώπων μας, τότε το μόνο που κάνουμε είναι να φανερώνουμε ότι δεν είμαστε γνήσια παιδιά τους.

Αυτό που δεν πρέπει να ξεχνούμε είναι ότι ο κάθε άνθρωπος, ανεξάρτητα από την παιδεία που έλαβε και από τον πολιτισμό στον οποίο ανατράφηκε, έχει μέσα του την ίδια φλόγα της ανθρώπινης φύσης που έχουμε κι εμείς. Έχει **δηλαδή** την ικανότητα να αγαπά, να δημιουργεί, να ζει σε κοινωνία, να σκέπτεται, να χαίρεται, να θαυμάζει. Ίσως σε κάποια εξωτερικά ιδιώματα ή σε κάποιες συνήθειες να διαφέρει από εμάς, αλλά αυτό θα έπρεπε να ξυπνούσε το ενδιαφέρον μας μάλλον - πώς να γνωριστούμε καλύτερα - παρά το φόβο, την **κατάκριση**, την περιφρόνηση.

Γι' αυτό, όταν είμαστε αντιμέτωποι με ανθρώπους από άλλες φυλές, καλό είναι να διατηρούμε μια υγιή στάση φιλοξενίας, να αποδεχόμαστε τον άλλο γι' αυτό που είναι, ώστε να σεβόμαστε ταυτόχρονα και τον εαυτό μας γι' αυτό που είναι. Αν προσέξουμε στον άλλο άνθρωπο, στην άλλη φυλή, κάποια ελαττώματα, ας

θυμηθούμε ότι έχουμε και εμείς, αν όχι τα ίδια, τουλάχιστον άλλα εξίσου σοβαρά ελαττώματα. Αν αντιληφθούμε κάποια προτερήματα, ας μην αφήσουμε τον εαυτό μας να τα διαστρεβλώσει με σκέψεις του τύπου "Μπορεί αυτοί να είναι ευγενικοί αλλά είναι κατά βάθος ψυχροί, ενώ εμείς που όλοι μέρα βριζόμαστε κατά βάθος έχουμε καλή καρδιά". Δηλαδή, αν προσπαθούσαμε λίγο περισσότερο, αν είχαμε τη διάθεση να μάθουμε, δε θα μπορούσαμε κι εμείς να γίνουμε ευγενικοί και να έχουμε καλή καρδιά; Ο πραγματικά μεγάλος άνθρωπος, ο πραγματικά μεγάλος λαός, είναι αυτός που ξέρει να μαθαίνει από τα προτερήματα των άλλων, ενώ ταυτόχρονα διατηρεί αλώβητη τη δική του ταυτότητα.

(διασκευή από τον Τύπο)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Αναλαμβάνετε να ενημερώσετε το αναγνωστικό κοινό της τοπικής εφημερίδας σε ένα άρθρο σας 80 περίπου λέξεων σχετικά με το περιεχόμενο των πρώτων τεσσάρων παραγράφων («Ρατσισμός είναι... γνήσια παιδιά τους.»)

Μονάδες 15

A2. Να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα της κάθε περιόδου τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**, εφόσον ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο του άρθρου ή όχι, και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με αναφορές του κειμένου.

- α) Ο ρατσισμός διακρίνει τους ανθρώπους σε ανώτερους και κατώτερους.
- β) Η ρατσιστική συμπεριφορά ανάγεται στην υστεροβουλία.
- γ) Όλοι οι λαοί χρησιμοποιούν τις ίδιες προφάσεις, όταν ασκούν φυλετικό διαχωρισμό.
- δ) Η συνεισφορά των προγόνων μας στον παγκόσμιο πολιτισμό είναι πολυσήμαντη.
- ε) Αν εστιάσουμε στα κοινά, εσωτερικά χαρακτηριστικά όλων μας, θα υποκύψουμε στον φόβο.

Μονάδες 15

B1.α. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω περιόδους του κειμένου αντικαθιστώντας κάθε μία από τις υπογραμμισμένες λέξεις με μία αντώνυμή της κάνοντας όλες τις αναγκαίες αλλαγές. (Μονάδες 5)

- α) Δηλαδή, από τη μια πλευρά αισθανόμαστε ότι η δική μας φυλή είναι ανώτερη - πιο καλλιεργημένη, πιο έξυπνη, πιο πολιτισμένη κτλ. - [...]
- β) Ο κάθε λαός βρίσκει τα δικά του προσχήματα, όταν θέλει να στραφεί προς το ρατσισμό.

B1.β. Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις (1 για το καθένα) με το τελευταίο συνθετικό των λέξεων του κειμένου: **καταγωγής, προκατάληψη, προσέξουμε, δημοκρατία, κατάκριση.** (Μονάδες 5)

Μονάδες 10

B2.α. Να βρείτε τον τρόπο ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου («Ο κάθε λαός βρίσκει... ιστορία μας»). Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (Μονάδες 7)

β. Να δηλώσετε με ποιον τρόπο λειτουργούν οι διαρθρωτικές λέξεις του κειμένου: *βέβαια* (4^η παράγραφος), *όμως* (4^η παράγραφος), *δηλαδή* (5^η παράγραφος) (Μονάδες 3)

Μονάδες 10

B3.α. (Μονάδες 5) «**Αν κατά σύμπτωση διαπιστώσουμε κάποια καλοσύνη, εύκολα την ανάγουμε στην υστεροβουλία.**» Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη της παραπάνω περιόδου σε παθητική. Ποιες νοηματικές αλλαγές διακρίνετε τώρα;

B3.β. (Μονάδες 5) Ποιο ρηματικό πρόσωπο κυριαρχεί στο κείμενο; Τι πιστεύετε πως πετυχαίνει ο συντάκτης με αυτήν του την επιλογή;

Μονάδες 10

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Σε μια επιστολή προς τον Γενικό Γραμματέα του Ο.Η.Ε. 350 – 400 λέξεων να αναφερθείτε στις συνέπειες που έχει ο ρατσισμός τόσο για το άτομο όσο και για την κοινωνία αλλά και να προτείνετε τρόπους, ώστε να περιοριστεί αυτό το φαινόμενο.

Μονάδες 40

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΕΛΣΑ

ΒΕΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΝΤΕΛΜΠΙΖΗ ΜΑΡΙΑ

ΜΠΟΡΟΥΤΖΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ